

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA**

**NEVYRIAUSYBINIŲ ORGANIZACIJŲ TARYBOS POSĖDŽIO
PROTOKOLAS**

2017 m. rugpjūčio 1 d. Nr. D5-279

Vilnius

Posėdis įvyko – 2017 m. liepos 19 d.

Posėdžio pirmininkas – Martinas Žaltauskas

Posėdžio sekretorė – Jurgita Liaugminė

Dalyvavo: dalyvių sąrašas pridedamas.

DARBOTVARKĖ:

1. Fiksuotų įkainių normos nevyriausybinių organizacijų (toliau – NVO) darbuotojams nustatymas.
2. Pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM) apmokestinimas NVO veiklai.
3. Viešieji pirkimai: NVO perkančioji organizacija ar ne?
4. De minimis valstybės pagalbos teikimas.
5. Kiti klausimai.

NVO Tarybos posėdį pradėjo jos pirmininkas M. Žaltauskas, akcentuodamas, kad liepos 19 d. Tarybos posėdis yra neeilinis, kviečiamas dėl itin svarbių klausimų.

1. SVARSTYTA. Fiksuotų įkainių normos NVO darbuotojams nustatymas.

NVO Tarybos pirmininkas M. Žaltauskas trumpai pristatė situaciją dėl Vidaus reikalų ministerijos (toliau – VRM) priemonės, skirtos NVO sektoriui, pagal kurią visi pareiškėjai – NVO, norintys įdarbinti darbuotojus turi vadovautis ministerijos nustatyta aukštos kvalifikacijos specialistų įkainiu (5,49 EUR / val. visa darbo vietos kaina arba apie 3,25 EUR / val. “į rankas”). M. Žaltauskas pabrėžė, kad šis įkainis buvo skaičiuojamas tik siekiant nustatyti savanoriškos veiklos įkainį, tačiau taikomas ir visiems projekte įdarbinamiems asmenims, tad aukštos kvalifikacijos specialistų įkainis prilyginamas savanorių įkainiui (nuo savanorių įkainio nenuskaičiuojami jokie mokesčiai) ir darbuotojų įkainis sumažėja beveik pusiau. Manytina, jog toks įkainio nustatymas, nepaisant mažas ar didelis, pažeidžia NVO kaip nepriklausomos organizacijos galimybių pačiai pagal vidinę įprastą praktiką nustatyti, kokios kvalifikacijos ir patirties turinčiam darbuotojui, koks valandinis įkainis gali būti nustatytas, kadangi pačios NVO darbuotojai yra skirtingų profesijų, kvalifikacijų ir patirties turintys asmenys. Be to, būtina atsižvelgti ir į tai, kokias funkcijas vienas ar kitas darbuotojas turi

atlikti projekto metu – vienas gali būti aukštos kvalifikacijos ekspertas, kitas – projekto asistentas ar renginių organizatorius.

M. Žaltauskas informavo NVO Tarybos narius, kad, atsižvelgiant į NVO sektoriaus reakcijas dėl tokių fiksuotų įkainių NVO darbuotojams ir diskusijų metu išsakytas pastabas, VRM priemonė yra tikslinama, o skelbimas dėl konkursinio finansavimo planuojamas tik rudenį.

NUTARTA. Supažindinti NVO Tarybos narius su VRM priemonės, skirtos NVO sektoriui, pakeitimais iškart, kai ji bus VRM pateikta derinti su visuomene.

2. SVARSTYTA. PVM apmokestinimas NVO veiklai.

M. Žaltauskas pakvietė Lietuvos vietos bendruomenių organizacijų sąjungos (toliau – LVBOS) pirmininkę, NVO tarybos narę R. Kneizevičienę pristatyti šį klausimą. R. Kneizevičienė informavo NVO Tarybą, kad Žemės ūkio ministerija (toliau – ŽŪM) planuoja nuo rugsėjo startuoti su LEADER programa, kur praktiškai visoms bendruomenėms, vykdančioms ŽŪM finansuojamus projektus per vietos veiklos grupes (toliau – VVG), PVM bus traktuojamos kaip netinkamos išlaidos, neatsižvelgiant į tai, ar NVO (įskaitant bendruomenes) turi PVM registracijos kodą, ar ne. ŽŪM apeliuoja į tai, jog bet kuris juridinis asmuo, kuris ŽŪM finansuojamų projektų vykdymo metu gali nebūti PVM mokėtoju ir, jei PVM yra tinkamos finansuoti išlaidos, susigrąžinti tas projektų vykdymo metu patirtas išlaidas kaip tinkamas, o vėliau tapęs PVM mokėtoju, ateityje dar kartą tą PVM susigrąžinti iš valstybės.

R. Kneizevičienė pažymėjo, kad ŽŪM pozicija laikyti visas bendruomenes PVM mokėtojomis, vadovaujantis Europos Sąjungos direktyva, kad NVO yra PVM mokėtoja, kyla dėl problemų su Nacionaline mokėjimo agentūra prie ŽŪM (toliau – NMA), nes, jos nuomone, yra tik keletas atvejų, kai bendruomeninė organizacija nėra PVM mokėtoja, bet gali ateityje tokia tapti

M. Žaltauskas akcentavo, kad privaloma PVM mokėtojo registracija prasideda tik tuomet, kai per mokestinius metus juridinis asmuo viršija 45 tūkst. EUR, o be to, pagal PVM įstatymo 21-24 straipsnius nemažai NVO vykdomų veiklos sričių apskritai nėra PVM objektas, todėl jei juridinis asmuo nėra PVM mokėtojas, jo patiriamos išlaidos gali būti laikomos kaip tinkamos projekto finansavimo išlaidos.

Atstovaudama ŽŪM, NVO Tarybos narė J. Vaičiūnienė atsakė, kad NMA nespėja administruoti esamų ŽŪM finansuojamų bendruomenių įgyvendinamų projektų, o jiems pasibaigus dėl ribotų žmogiškųjų išteklių negali sutikrinti PVM susigrąžinimo atvejų, todėl, atsižvelgiant į tai, kad Valstybinė mokesčių inspekcija neprisiima papildomų įsipareigojimų, po ilgų diskusijų ŽŪM nuspręsta taikyti šią nuostatą tik ekonominės veiklos projektams, o ne visai VVG teikiamai paramai. R. Kneizevičienė pasiūlė pasitikėti pareiškėjo deklaracija dėl ilgalaikiui turtui taikomo PVM mokesčio

ir numatyti sankcijas, kai pareiškėjas bando susigražinti PVM mokestį dar kartą, pasibaigus ŽŪM finansuojamo projekto įgyvendinimo laikotarpiui.

NVO Tarybos narė R. Žakaitienė pasiūlė raštu kreiptis į Finansų ministeriją ir Valstybinę mokesčių inspekciją dėl ŽŪM pozicijos laikyti PVM netinkamomis išlaidomis, įgyvendinant ŽŪM finansuojamus VVG projektus.

NUTARTA. Kreiptis į Finansų ministeriją ir Valstybinę mokesčių inspekciją dėl ŽŪM pozicijos laikyti PVM netinkamomis išlaidomis, įgyvendinant ŽŪM finansuojamus VVG projektus, ir, gavus atsakymus, organizuoti NVO Tarybos posėdį, kviečiant ŽŪM, NMA, VMI, VVG tinklo ir NVO sektoriaus atstovus.

3. SVARSTYTA. Viešieji pirkimai: NVO perkančioji organizacija ar ne?

M. Žaltauskas priminė, kad bus diskutuojama tuo pačiu, jau keliuose posėdžiuose aptartu klausimu dėl viešųjų pirkimų ir sprendžiama, kaip pasiekti, kad visos valstybės institucijos ir savivaldybės savo projektų finansavimo konkursų nuostatose bei projektų įgyvendinimo sutartyse nustatytų, kad projekto vykdytojai turi vadovautis Viešųjų pirkimų įstatymu, o ne įrašytų išankstinį įpareigojimą, jog visos NVO yra perkančiosios organizacijos.

M. Žaltauskas pažymėjo, kad pagal Konkurencijos Tarybos pateiktą išaiškinimą ir vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymu bei EK išaiškinimu, NVO nėra perkančioji organizacija. Tarybos pirmininkas pakvietė Viešųjų pirkimų tarnybos (toliau – VPT) atstovus pasisakyti. D. Vilytė pradėjo, kad Lietuvos Konstitucinio Teismo nutartis nėra aiški ir perkančiosios organizacijos statusas priklauso nuo NVO veiklos, paliekant jai pačiai teisę nuspręsti – perkančioji ji organizacija, ar ne. Lietuvoje NVO yra įvairios ir visoms taikyti tai, kad „NVO nėra perkančioji organizacija“ negalima. Dauguma Europos Sąjungos (toliau – ES) šalių pripažįsta NVO kaip neperkančiąsias organizacijas, VPT planuoja išleisti informacinį pranešimą dėl direktyvos veikimo visoje ES. Visgi Lietuvoje NVO sektorius turėtų konsoliduotis ir atlikti inventorizaciją, kas gina viešąjį interesą, o kas tik žiūri siauro rato intereso (kaip tarkim, sodininkų bendrijos), ir todėl būtina žiūrėti ir spręsti šį klausimą kiekvienu atveju atskirai. VPT atstovė L. Kuoraitė papildė, kad nei reglamentavimo dėl viešųjų pirkimų, nei Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatos nesikeitė, bet, atsižvelgiant į ES teisminę praktiką, Viešųjų pirkimų įstatymo 2 straipsnio 20 dalyje detalizuota, kada organizacija yra laikoma neperkančiąja (NVO yra daugiau neperkančiosios organizacijos).

R. Kneizevičienė informavo, kad daug problemų kyla su bendruomenėmis, iš kurių NMA prašo VPT rašto dėl organizacijos statuso (perkančioji organizacija, ar ne). Suprantama, kad toks užklauskimas VPT turėtų būti teikiamas visų bendruomeninių organizacijų vardu kaip vienas konsoliduotas, o VPT galėtų išnagrinėti ir paruošti atsakymą.

NVO Tarybos nariui P. Gradeckui pasiteiravus, ar VPT galėtų parengti algoritmą, pagal kurį kiekviena organizacija, sprendžianti klausimą perkančioji ji organizacija, ar ne, atsakytų į kelis esminius klausimus (rinkos sąlygos, prisiimta atsakomybė bankroto atveju, kas dalyvauja organizacijos valdyme it kt.) ir galėtų save identifikuoti, D. Vielytė atsakė, kad ES praktika – nagrinėti kiekvieną atvejį dėl viešojo intereso atskirai, toks algoritmas sunkiai įsivaizduojamas.

NVO Tarybos nariai ir kiti posėdžio dalyviai (B. Sabaliauskaitė, E. Regelskis, R. Jokubauskas, R. Žakaitienė, R. Kneizevičienė) diskutavo dėl viešojo intereso sąvokos neapibrėžtumo ir svarstė: 1. kas galėtų pagelbėti NVO, kurių sąvoka nėra aiškiai iki galo apibrėžta (skiriasi NVO ir nepelno siekiančios organizacijos sąvokos) ir nesukurtas atitinkamas registras, interpretuoti Viešųjų pirkimo įstatymo taikymą, nes šioms organizacijoms viešųjų pirkimų planus reikia tvirtinti einamųjų metų pradžioje, o konkursinis finansavimas su pirkimais prasideda vėliau; 2. kaip parengti vieningai taikomas gaires NVO projektus finansuojančioms valstybinėms institucijoms, kad būtų aišku, kuomet NVO yra perkančioji/neperkančioji organizacija; 3. kaip perkančiosios / neperkančiosios organizacijos statusas yra susijęs su jos valdymu ir kitus klausimus.

R. Kneizevičienė atkreipė dėmesį, kad kartais kreipiantis į VPT (bendruomeninė organizacija) skundė savivaldybę dėl viešųjų pirkimų atsakymas būna ne konkretus, todėl prašytų VPT vienareikšmiškai įvertinti raštus dėl pažeidimų, kai valstybinės institucijos (būtent savivaldybės) perka paslaugas iš NVO sektoriaus. M. Žaltauskas pažymėjo, kad, tarkim įvedus rezervuotų sutarčių pirkimą, nėra iki galo aišku, kaip tai bus taikoma praktikoje. VPT atstovai paprašė laiko pasiruošti šiais klausimais ir, pasikonsultavus su Konkurencijos Taryba, organizuoti bendrą posėdį.

NUTARTA. Rugsėjo mėnesį organizuoti NVO Tarybos posėdį, pasikviečiant Viešųjų pirkimų tarnybos, Konkurencijos Tarybos ir kitų, suinteresuotų viešaisiais pirkimais, institucijų atstovus.

4. SVARSTYTA. De minimis valstybės pagalbos teikimas.

M. Žaltauskas informavo, kad ŽŪM planuoja bendruomenėms teikti projektinį finansavimą ne tiesiog finansuojant projektus konkurso būdu, tačiau teikiant tiesiogines subsidijas de minimis pagalbos principu. De minimis reglamente nurodoma, kad pagalbos priemonės iki 200 000 EUR vienai įmonei per bet kurį 3 fiskalinių metų laikotarpį nėra valstybės pagalba pagal Europos Bendrijos sutartį – tai reiškia, kad valstybės narės gali suteikti tokio dydžio pagalbą be jokios procedūrinės naštos. Taigi pagal tai, visos bendruomenės (NVO) būtų sulygintos su verslo įmonėmis ir turėtų kartu su jomis konkuruoti dėl šių subsidijų. Kyla klausimas, kada NVO finansavimas yra projektų įgyvendinimas, teikiant viešąją paslaugą, o kada NVO kartu su verslo įmonėmis konkuruoja dėl subsidijų verslo pradžiai ir valstybės pagalbos gavimo.

NVO Tarybos nariai (E. Bingelis, J. Vaičiūnienė, R. Kneizevičienė, P. Gradeckas ir kt.) diskutavo, kaip suprantamas De minimis pagalbos principas ir kaip jis bus taikomas, ypatingai dėl to,

kad ruošiamasi šį principą taikyti kietosioms investicijomis. Bendru NVO Tarybos nariu sutarimu nutarta, kad reikia papildomos ir išsamios informacijos dėl De minimis pagalbos.

NUTARTA. Kreiptis į ŽŪM, prašant išaiškinti, kaip planuojama finansuoti bendruomeninių organizacijų projektus.

5. SVARSTYTA. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – SADM) priemonė: „Remti bendruomeninę veiklą per savivaldybes“ įgyvendinimas.

M. Žaltauskas pakvietė LVBOS pirmininkę R. Kneizevičienę pristatyti šį klausimą R. Kneizevičienė informavo, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2017 m. gegužės 25 d. įsakymu Nr. A1-259 „Dėl Nevyriausybinių organizacijų ir bendruomeninės veiklos stiprinimo 2017–2019 metų veiksmų plano įgyvendinimo 2.3 priemonės „Remti bendruomeninę veiklą savivaldybėse“ įgyvendinimo aprašo patvirtinimo“ patvirtintas šios priemonės įgyvendinimo pavyzdinis aprašas. 2017 m. birželio 9 d. ministro įsakymu Nr. A1-293 „Dėl Lėšų paskirstymo savivaldybėms, įgyvendinant nevyriausybinių organizacijų ir bendruomeninės veiklos stiprinimo 2017–2019 metų veiksmų plano 2.3 priemonę „Remti bendruomeninę veiklą“ 2017 metais, sąrašo patvirtinimo“ patvirtintas lėšų paskirstymas savivaldybėms pagal Valstybinės mokesčių inspekcijos pateiktus duomenis apie asmenų, mokančių gyventojų pajamų mokesčių, skaičių savivaldybėse. Savivaldybės, vadovaudamosi 2.3 priemonės pavyzdiniu aprašu, ne vėliau kaip per 30 darbo dienų nuo pranešimo apie priemonę įgyvendinti skirtas lėšas, turi pasitvirtinti atitinkamus savivaldybių aprašus. Šiuo metu procesas vyksta savivaldybėse, bet iškyla daug klausimų, į kuriuos atsakymų nėra pavyzdiniame apraše, trūksta SADM rekomendacijų ir aktyvaus dalyvavimo, kyla problemų, kad nėra patvirtintų seniūnaičių sąrašų, trūksta aiškumo, kaip formuojamos išplėstinių seniūnaičių sueigos, kaip turi vykti bendruomeninių organizacijų pateiktų projektų vertinimas, netinkamas lėšų paskirstymas pagal gyventojų, mokančių gyventojų pajamų mokesčių, skaičių savivaldybėse ir kt. R. Kneizevičienė pristatė LVBOS siūlymus dėl priemonės įgyvendinimo, kuriuos, pritarus NVO Tarybos nariams, pasiūlė išsiųsti visoms savivaldybėms.

NUTARTA Pritarti LVBOS siūlymams dėl priemonės „Remti bendruomeninę veiklą savivaldybėse“ įgyvendinimo ir išsiųsti juos visoms savivaldybėms.

Posėdžio pirmininkas

Martinus Žaltauskas

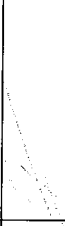

Posėdžio sekretorė

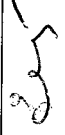

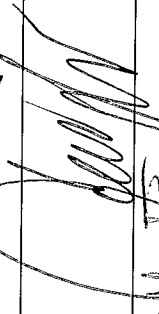

Jurgita Liaugminė

NEVYRIAUSYBINIŲ ORGANIZACIJŲ TARYBOS POSĖDŽIO DALYVIŲ SĄRAŠAS

2017-07-19

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Organizacija, pareigos	Parašas
1	2	3	4
1.	Eitvydas BINGELIS	Socialinės apsaugos ir darbo viceministras	
2.	Zita BRUŽAITĖ	Lietuvos meno kūrėjų asociacijos narė	
3.	Paulius GRADECKAS	Ministro Pirmininko patarėjas	
4.	Dovilė JUODKAITĖ	Asociacijos „Lietuvos neįgaliųjų forumas“ prezidentė	
5.	Audronė KALADŽINSKIENĖ	Mobilizacijos ir pilietinio pasipriešinimo departamento prie Krašto apsaugos ministerijos Pilietinio pasipriešinimo skyriaus vedėja	
6.	Reda KNEIZEVIČIENĖ	Lietuvos vietos bendruomenių organizacijų sąjungos pirmininkė	
7.	Jadvyga LISEVIČIŪTĖ	Kultūros ministerijos Meno ir kūrybinių industrijų politikos departamento Regionų kultūros skyriaus vyriausioji specialistė	
8.	Dalia MASAITIENĖ	Vidaus reikalų ministerijos Viešojo valdymo politikos departamento Vietos savivaldos politikos skyriaus vedėja	
9.	Jolita MEŠKELYTĖ	Teisingumo ministerijos Teisinių institucijų departamento Informacinių išteklių koordinavimo skyriaus vedėja	
10.	Aurelija OLENDRAITĖ	VšĮ „NVO teisės institutas“ direktorė	
11.	Tomas PŪTYS	Švietimo ir mokslo ministerijos Mokymosi visą gyvenimą departamento Neformalaus švietimo skyriaus vedėjas	
12.	Edvinas REGELSKIS	Maltos ordino pagalbos tarnybos vaikų dienos centrų koordinatorius	
13.	Birutė SABATAUSKAITĖ	Lietuvos žmogaus teisių centro direktorė	

14.	Marija	ŠARAITĖ	VO „Baltosios pirštinės“ vadovė	
15.	Elena	Urbonienė	NVO vaikams konfederacijos direktorė	
16.	Jolanta	VAIČIŪNIENĖ	Žemės ūkio ministerijos Kaimo plėtros departamento Alternatyviosios veiklos skyriaus vyr. specialistė	
17.	Ona Marija	VYŠNIAUSKAITĖ	Respublikos Prezidento patarėja	
18.	Mantas	ZAKARKA	LiJot prezidentas	
19.	Roma	ŽAKAITIENĖ	Lietuvos savivaldybių asociacijos direktorė	
20.	Martinas	ŽALTAUSKAS	Labdaros ir paramos fondo „Nevyriausybinų organizacijų informacijos ir paramos centras“ direktorius	
21.	Simona	Matulionytė	N5MOT	
22.	Yvona	Abrašėnaitė	NVO švietimo tinklas	
23.	Gabriela	Saulytė	LIJOT	
24.	Aidas	Radimas	NOPT, Jaunųjų Baltiečių vadovas	
25.	Kornelijus	Platelis	LMKA	
26.	Edis	Jokubauskas	NVO teisės institutas	